



Communicaziun da medias digl cumegn da Surses (nr. 3-2020)

Surses: Rumantsch resta igl lungatg uffizial e da scola digl cumegn da Surses

Tenor ena communicaziun digl Uffezi federal da statistica duess igl cumegn da Surses appartigneir ossa alla Svizra tudestga. A chella conclusiun vign igl uffezi federal alla basa digls resultats dalla davosa anquesta da structura tgi è neida fatga. Chell'interpretaziun è procuro per bleras irritaziuns e confusiuns. La suprastanza communal Surses cunterdei cleramaintg all'interpretaziun digl uffezi federal. Igl cumegn da Surses fò part er venavant agl territori rumantsch. An dumonda vignan mess er igls criteris dalla retschertga concernent igls lungatgs.

Igl cumegn da Surses è e resta er venavant en cumegn rumantsch, cun rumantsch scu lungatg uffizial e da scola. L'interpretaziun digl Uffezi federal da statistica UFS alla basa dalla retschertga fatga tranter igl 2016 e 2020 è betg correcta e cunterfò alla lescha da lungatgs digl cantun Grischun, constatescha la suprastanza communal an consultaziun cun la Leia rumantscha. La suprastanza è er betg neida infurmada digl UFS avant la publicaziun dalla communicaziun, uscheia tg'ins è betg savia intervigneir an tgossa.

La lescha da lungatgs digl cantun Grischun regla l'attribuziun digls cumegns agls territoris linguistics. Tenor chella lescha valan cumegns cun ena part da commembras e da commembers d'ena cuminanza linguistica tradiziunala d'aglmanc 40% scu cumegns monoling. An chests cumegns vala igl lungatg tradiziunal scu lungatg uffizial.

La statistica digl UFS dat igl suandont maletg concernent igls lungatgs principals inditgias aint igl cumegn da Surses: 50.6% rumantsch; 61.2% tudestg; e 10.8% taliang (remartga: cuncheigl tgi ena persunga è pudia inditgier ples lungatgs principals corresponda igl domber digls lungatgs betg agl domber da tot las persungas). Considero tgi 50.6% dallas persungas on inditgia igl rumantsch scu lungatg principal, vala igl cumegn da Surses tenor lescha da lungatgs digl Grischun damai cleramaintg scu monoling rumantsch. Cun oters plets, la communicaziun digl Uffezi federal da statistica tgi suggerescha tg'igl cumegn da Surses appartigna da nov agl territori tudestg na corresponda betg. Ultra da cheigl ins pò metter an dumonda igls criteris dalla retschertga.

Corresponda igl resultat dalla retschertga alla realitad?

Las novas datas statisticas ègl d'interpretar cun precauziun cuncheigl tgi persungas on pudia inditgier ples lungatgs principals. Ultra da cheigl ègl ancunaschaint tgi dat bleras persungas tgi son rumantsch, inditgeschan pero per diversas raschungs en oter lungatg scu lungatg principal. Sch'ins considerescha er chellas persungas pò la repartiziun digls lungatgs an Surses cupitgier an favour digl rumantsch. Per survagneir en maletg fido dalla situaziun linguistica fissigl tgunsch da midar igls criteris dall'anquesta da structura tar igl UFS. Schi cheigl è pussebel ed inditgia vign igl cumegn da Surses a discutir cun la Leia rumantscha.

Ulteriouras infurmaziuns dat igl mastral Leo Thomann (telefonign 079 405 96 73)

Tinizong, igls 3 da schaner 2023